

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ НАРАТИВІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Формування зв'язного мовлення у дітей старшого дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями займає центральне місце в процесі логопедичної корекції. Особливої актуальності це питання набуває при визначенні готовності дитини до навчання у школі. У дітей з мовленнєвими порушеннями зв'язне мовлення самостійно не формується, а потребує спеціального навчання.

Завданнями логопедичного впливу в роботі з дітьми з мовленнєвими порушеннями є розвиток зв'язного мовлення – діалогу та монологу. Діалогічне мовлення легше розвивається, оскільки воно є більш ситуативним та не потребує розгорнутих речень насичених лексично. Формування монологу (розповідь, опис, міркування) викликає у дітей ускладнення. Монологічне мовлення є більш контекстним та вимагає від дитини вміння описувати події перебуваючи поза певною ситуацією. Для контекстного мовлення у дітей з мовленнєвими порушеннями не вистачає словникового запасу, вміння логічно поєднувати граматично-синтаксичні конструкції в єдине мовленнєве висловлювання. Прийомами навчання монологічному мовленню є складання розповіді за наслідуванням, за планом, за питаннями та самостійна творча розповідь [1]. Зазвичай логопедична робота у цьому напрямку починається з навчання дитини складати опис об'єкту або явища, картини без сюжету.

До психологічних особливостей розвитку цієї групи дітей відносять нестійкість зорової, слухової й мовленнєвої уваги та пам'яті, низький рівень довільності психічних пізнавальних процесів та працездатності. Врахування цих особливостей спонукає фахівців до пошуку інноваційних методів та прийомів логопедичної допомоги.

У зв'язку з вимушеним переходом до онлайн навчання набувають актуальності питання використання цифрових наративів у логопедичній роботі. Їх використання у роботі з дітьми старшого дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями буде сприяти підвищенню інтересу дітей до виконання вправ під час процесу формування зв'язного мовлення.

До цифрових наративів дослідники відносять цифрові тексти, презентації, відеокліпи, анімаційні фільми, фотоколажі, ігрові квести тощо [2]. Найчастіше на логопедичних заняттях фахівці використовують

мультимедійні презентації, інтерактивні ігри, аудіо та відео матеріали. Застосування мультимедійних презентацій при роботі онлайн відкриває можливість надавати візуальну опору, підтримувати увагу та зацікавленість дитини до отримання інформації, розвивати зорову та слухомовленнєву пам'ять. Сприяє поширенню словникового запасу та формуванню уявлення про об'єкт з опорою на слуховий та зоровий аналізатори.

Інтерактивні логопедичні ігри мають різну логопедичну спрямованість. Їх використовують для корекції звуковимови, лексико-граматичної структури, розвитку фонематичного слуху та зв'язного мовлення. За допомогою інтерактивних ігор у дитини розвивається вміння складати та поширювати речення, відбувається автоматизація мовленнєвих умінь та навичок. У процесі гри діти мають можливість ознайомитися з поняттями «текст» та «структура тексту». За допомогою використання інтерактивних ігор можна підвищити активність кожної дитини під час онлайн навчання. Інтерактивні ігри створюють сприятливі умови для відчуття успіху при виконанні завдань.

Використання аудіо та відео матеріалів надає можливість поширити уявлення дітей про навколишній світ, актуалізувати та збільшити їх словник. Прослухані та переглянуті матеріали можуть використовуватися як у роботі над переказом, так і при складанні розповіді. Відповіді дітей можна записувати, потім прослуховувати разом з ними для роботи над помилками та над розвитком просодичного компоненту усного висловлювання. При навчанні дитини складанню творчої розповіді можна використовувати такі варіанти завдань: придумати початок або завершити розповідь за переглянутим відео, переказати прослуханий текст змінивши кінець історії та ін.

Отже, використання цифрових наративів у логопедичній роботі забезпечує візуальну підтримку, створює умови для інтерактивної взаємодії, дозволяє гнучко використовувати різнорівневі завдання відповідно до індивідуальних потреб дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богуш А. М. Технологія розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*. 2015. № 4. С. 48-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/punpu_2015_4_10

2. Гета А.В., Заїка В.М., Коваленко В.В. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання: навчальний посібник / За заг. ред. Ю.Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ, 2018. 261 с.